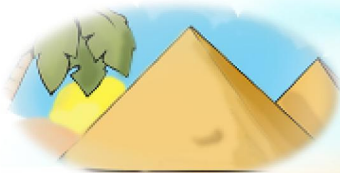

אנכי אערבנו

"אנכי אערבנו מידי תבקשנו אם לא הביאתנו אליך והצגתנו לפניך וזטאתי לך כל הימים" (בראשית מג ט)

מסכת בבא בתרא דף קעג עמוד ב

א"ר הונא: מנין לערב שמשעתעבד? דכתיב: "אנכי אערבנו מידי תבקשנו".¹ מתקיף לה רב חסדא: הא קבלנות היא, דכתיב: "תנה אותו על ידי ואני אשיבנו" (בראשית מב לז);² אלא אמר רבי יצחק, מהכא: "לקח בגדו כי ערב זר ובעד נכריה חבלהו" (משלי כ טז); ואומר: "בני אם ערבת לרעד תקעת לזר כפיך" (משלי ו א).³

בראשית רבה פרשה צא סימן ו

"ויאמר ראובן אל אביו את שני בני תמית" - אמר לו: וכי בניך אינן בני?⁴ אמר להם יהודה: הניחו לזקן עד שתכלה הפת. אמר לו יהודה: אבא, אם הולך בנימין עמנו, ספק נתפס ספק לא נתפס. ואם אינו הולך עמנו, כולנו מתים ברעב. מוטב תניח את הספק ותתפוש את הוודאי.⁵ אמר: מי מערב בו? אמר לו: אני, שנאמר: "אנכי אערבנו מידי תבקשנו". לך נאמר: "וירא יעקב כי יש שבר במצרים".⁶

שבת שלום, חודש טוב והודיה בחנוכה מחלקי המים

¹ ערב הוא מי שהתחייב לשלם במקרה שהאיש החייב, לווה למשל, לא יכול להחזיר את החוב. דומה למושג ערב שמשתמשים בו היום.

² יהודה לא ערב למישהו אחר. הוא ערב ישירות לבנימין לפני יעקב וזה נקרא בלשון חכמינו קבלן. מי שקבל על עצמו את מלוא החוב. ואולי יהודה היה אפילו יותר מקבלן, הוא היה החייב - הלווה - בעצמו.

³ אז בסוף אנחנו לומדים את דין הערב מפסוקים אחרים. מהכתובים, מספר משלי, לא מהתורה. חבל. אבל אולי בכל זאת, כל האחים היו הלווה ויהודה באמת היה הערב. אולי ראובן היא הלווה ויהודה הוא הערב?

⁴ תשובה ניצחת ענה יעקב לראובן. הסבא יהרוג את נכדיו? איך אפשר בכל זאת להסביר את דברי ראובן?

⁵ "ברי (או בריא) ושמא - ברי (בריא) עדיף" - איפה זה כתוב? האם זה דומה לענין שלנו?

⁶ במה שייך הפסוק המסיים לענייננו? מה ראה יעקב ששכנע אותו למסור את בנימין? שיש שבר במצרים? שאולי משם יבוא הפתרון לכל המצב הקשה? האם יעקב ראה כאן משהו ברוח הנבואה? האם נזכר בחלומות של יוסף? האם ניחש שיוסף חי והוא במצרים?